Europos LIETUVIS

Nr. 17 (2102) Londonas, 1990 m. gegužės 4 d. XLIII

Lietuvos Sąjūdžio Įstatai

Sąjūdžio suvažiavimas įvyko š.m. balandžio 21 — 22 dienomis Vilniuje, Sporto rūmuose. Suvažiavime dalyvavo Sąjūdžio seimas, Sąjūdžio suvažiavimo delegatai, svečiai, spaudos atstovai.

1. Lietuvos Sąjūdis — savaveiksmis visuomeninis politinis judėjimas, asmeninės ir politinės žmonių iniciatyvos pagrindu siekiantis įtvirtinti nepriklausomą demokratinę Lietuvos valstybę, laiduojančią žmogaus ir piliečio teises bei laisves.

2. Sąjūdžio veikla neprieštarauja Lietuvos respublikos Konstitucijai ir įstatymams. Sąjūdis vadovaujasi savo Įstatais ir Programa.

3. Sąjūdis vartoja savo ir tautinę simboliką.

DALYVAVIMAS SĄJŪDYJE

4. Lietuvos Sąjūdis vienija Lietuvos Nepriklausomybės šalininkus, nepaisydamas jų tautybės, tikėjimo, partiškumo, profesijos ir kitų skirtybių, telkia jų protą, sugebėjimus ir pastangas jos įgyvendinimui.

Lietuvos Sąjūdžio dalyviai yra žmonės, neprieštaraujantieji Sąjūdžio Įstatams, asmenine veikla prisidedantys prie Sąjūdžio programos vykdymo.

SĄJŪDŽIO ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

5. Sąjūdžio struktūros pagrindas yra Sąjūdžio dalyvių grupė. Sąjūdžio grupę sudaro: kaimo — nemažiau kaip trys, mieste — ne mažiau kaip 5 Sąjūdžio dalyviai. Sąjūdžio grupė sudaroma bendrų uždavinių pagrindu ir laisvai pasirinktu principu (teritoriniu, profesiniu ir t.t.). Ji savarankiškai sprendžia konkrečius uždavinius, atitinkančius Sąjūdžio programą ir veikia pagal Sąjūdžio įstatus. Sąjūdžio grupės dalyviai registruojami jos pasirinkta forma. Įstatus arba dorovės normas laužančio dalyvio įgaliojimai sustabdomi dviejų trečdalių grupės dalyvių sprendimu. Dėl šio sprendimo panaikinimo jis gali kreiptis į miesto arba rajono Sąjūdžio Tarybą.

Sąjūdžio grupė registruojama miesto arba rajono Sąjūdžio Taryboje. Šios Tarybos dviejų trečdalių narių sprendimu gali būti panaikintas nusižengusios įstatymams grupės registracija. Dėl šio sprendimo panaikinimo grupė gali kreiptis į Sąjūdžio Seimo Tarybą.

6. Sąjūdžio grupė gali vienytis bendriems uždaviniams spręsti.

Sąjūdžio grupių susivienijimas savarankiškai nustato savo organizavimo ir veiklos principus.

Jis registruojamas atitinkamo lygmens Sąjūdžio Taryboje.

Sąjūdžio grupė (grupės) turi teisę pagal nustatytas kvotas rinkti savo atstovus į rajono, miesto konferenciją ir rinkti delegatus arba kelti kandidatus į Sąjūdžio suvažiavimą tiesiogiai arba per grupių susivienijimą.

7. Konferencija — aukščiausias Sąjūdžio organas rajone arba mieste, sprendžiantis svarbiausius Sąjūdžio veiklos klausimus savo teritorijoje. Konferencija šaukiama ne rečiau kaip vieną kartą per metus atitinkamos tarybos nutarimu arba bent trečdalio įregistruotų grupių reikalavimu. Delegavimo į konferenciją principus nustato rajono arba miesto Sąjūdžio taryba. Taryba gali skirti kitoms visuomeninėms, politinėms ir kitokioms organizacijoms, remiančioms Sąjūdžio programą,konferencijos delegatų kvotas, kurios visos neviršija 1/5 bendro delegatų skaičiaus.

Konferencija nustato miesto, rajono Sąjūdžio Tarybos organizacijos veiklą tarp konferencijų, ir tvirtina jų struktūrą. Ji gali sudaryti ir kitus reikiamus struktūrinius padalinius (įgaliotinių susirinkimą, seimelį ir t.t.).

(Bus daugiau)

PIRMOJI GORBAČIOVO BLOKADOS AUKA

Londono dienraštis „The Times“ 1990.IV.27 d. pranešė, kad ketvirtadienį, Maskvos miesto centre prie „Bolšoj“ teatro, protestuodamas prieš Gorbačiovo ekonomines sankcijas Lietuvai, susidegino lietuvis Stanislovas Žemaitis. Tai pirmoji Gorbačiovo blokados auka. Gėlių pardavėjas Gennadis Bušujevas, kuris matė visą įvykį, pasakojo, kad žmogus apsipylė benzinu ir užsidegė. „Jis užsiliepsnojo ir degė kaip fakelas. Jo rankų oda luposi kaip pirštinės“. Praeinantieji, o jų tarpe ir gailestingoji sesuo, bandė jį išgelbėti, bet nuvežtas į ligoninę Stanislovas Žemaitis už kelių valandų mirė.

Stanislovas Žemaitis, Kaunietis, „Erdvitė“ bendrovės vairuotojas, paliko žmoną ir dvi dukras. Jis taip pat paliko du laiškus, vieną žmonai, o kitą — Vytautui Landbergiui, kuriame jis rašė:

„Aš nusprendžiau, kad Lietuvai duotų nepriklausomybę ir nedarytų blokados, kad vaikinai netarnautų Sovietų armijoje, aš vykstu į Maskvą kur susideginsiu. Tegul Gorbačiovas mato, kad lietuviai negaili gyvybės dėl to, kad laisvai gyventų.

Su pagarba naujai išrinktam Parlamentui
Žemaitis Stanislovas, Petro,
visą gyvenimą išgyvenęs okupuotoje Lietuvoje
1990 m. balandžio 25 d.

Iš Lietuvos pranešė, kad Stanislovo Žemaičio lavonas balandžio 30 d. buvo grąžintas į Kauną ir palaidotas gimtinėje.

VYSKUPAS VAIČIUS VAŠINGTONE

J.E. Vyskupas Antanas Vaičius balandžio 25 d. JAV sostinėje susitiko su Baltųjų Rūmų atstovais bei JAV Katalikų Episkopato pareigūnais.

JAV administracijos pastate prie Baltųjų Rūmų įvyko vyskupo pasimatymas su visuotinių reikalų skyriaus atstovu Sichan Siv bei Krašto apsaugos tarybos štabo nare Condoleeza Rice. Vyskupą Vaičių lydėjo Amerikos Baltiečių Laivės Lygos pirmininkė Angelė Nelsienė bei Renata Paulienė.

Pasimatymo metu įteiktas Vyskupo Vaičiaus laiškas Prezidentui Bushui. Laiške išreikštos mintys remiasi prieš porą savaičių paskelbtu Lietuvos vyskupų konferencijos pareiškimu apie Lietuvos padėtį.

Vyskupas Vaičius laiške tvirtina, kad Lietuvių tauta dėkinga JAV už tai, kad jos niekad nepripažino Lietuvos neteisėto inkorporavimo į Sovietų Sąjungą. Tačiau, didelį nerimą sukėlė JAV nenoras suteikti Lietuvai moralines bei politinės paramos tuomet kai ji Lietuvai ypač reikalinga. Ypač didelį nerimą sukėlė prezidento Busho sprendimas susilaikyti nuo atsakomųjų priemonių prieš Tarybų Sąjungą, naudojančių prievartą prieš taikingą, demokratiškai išrinktą Lietuvos vyriausybę.

Tačiau, Vyskupas Vaičius laiške paneigia, kad atsakomosios priemonės gali pakenkti ginkluotės apribojimo pastangoms ar net pačiam prezidentui Gorbačiovui. Priešingai, Vakarų pasyvumas gali paskatinti Sovietus tęsti agresiją prieš Lietuvą.

Vyskupas Vaičius taipogi atmetė prezidento Busho užuominas, lyginančias Lietuvą su 1956 metų įvykiais Vengrijoje. Pasak jo, lietuvių tauta nesiruošia ginkluotai kovai prieš Sovietus. Ji nelaukia karinės pagalbos iš JAV, o tik moralinės bei politinės paramos.

Vyskupas baigia laišką šiais žodžiais: Lietuvos žmonės pavargo po 50 metų vergijos. Jie griebiasi šio momento išsilaisvinti. Jie viliasi ir meldžiasi, kad jų draugai užjūriuose nenuleis akių ir netylės didelių išbandymų metu.

Po pasimatymo su JAV Prezidento atstovais, Vyskupas Vaičius nuvyko į JAV Katalikų Episkopato centrą. Jį lydėjo Lietuvių Informacijos Centro Washingtono skyriaus vedėjas Viktoras Nakas. Įvyko asmeninis pokalbis su Episkopato štabo nariais, įskaitant ir su generaliniu sekretoriumi prel. Robert Lynch. Pastarasis perdavė Vyskupų konferencijos pirmininko Arkivyskupo Daniel Pilarczyk asmeniškus sveikinimus. Po asmeninio pokalbio įvyko pietūs, kuriuose, šalia Episkopato štabo narių, dalyvavo ir spaudos Washington Post ir National Catholic Reporter bei katalikų nevaldinių organizacijų atstovai. Po pietų tęsėsi pasitarimas su Vyskupu Vaičium.

JAV Katalikų Episkopato atstovai rodė nepaprastai didelį susidomėjimą Lietuva bei jos katalikų visuomene ir pareiškė, jog ieško būdų jai padėti.

LIC

S.O.S. LIETUVAI!

REIKALINGA GREITA PARAMA

Imperialistinės Sovietų Sąjungos vadai siekia blokada sugriauti Lietuvos ūkį, kad užsidarytų fabrikai ir įmonės, sustotų susisiekimas ir transportas, kad Lietuvos žmonės netektų pragyvenimo šaltinių. Sovietams išvežus Lietuvos derlių ir mėsą į Rusiją, po masinės bedarbės galės sekti badas. Kol kas Lietuvoje tebėra šalta. Pirmosios alkio ir šalčio neišvengiamos aukos bus silpniausi, lengviausiai pažeidžiami, tai maži kūdikiai — mūsų ateitis, ir seneliai — mūsų tautos atmintis ir jos ryšys su savo praeitimi.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba nutarė konkrečiai į šią padėtį reaguoti ir įsteigė PAGALBOS LIETUVAI programą, kurios tikslas yra kaupti visokeriopą pagalbą Lietuvos Respublikai. Šiai programai vadovauti apsiėmiai aš. Kelių dienų bėgyje sudarysime (1) Vykdomąjį komitetą ir (2) Garbės komitetą, susidedantį iš įvairių žymių žmonių: lietuvių ir kitataučių, norinčių padėti Lietuvai.

Visų kraštų Lietuvių Bendruomenių Valdybos ir ryšininkai yra prašomi prisidėti prie PAGALBOS LIETUVAI programos. Prašome tuojau paskirti vieną asmenį pradėti vajų aukoms savo krašte. (Žiūrėkite DBLS-gos pirmininko J. Alkio pranešimą PAGALBOS LIETUVAI FONDO reikalu — Red.) Paskelbkite savo krašte aukų rinkimą, prašydami, kad kiekvienas lietuvis prisidėtų visomis savo išgalėmis padėti Lietuvai šioje krizėje. Prašykite visas savo organizacijas sustabdyti bet kokių aukų rinkimą, nes dabar pirmenybė eina Lietuvai!

PAGALBA LIETUVAI (AID TO LITHUANIA) bus sudedama specialioje sąskaitoje PLB Vladybos ižde ir dalinama pagal planus paruoštus situacijos akivaizdoje. Pinigai bus naudojami maistui, vaistams, kurui, energijai ir politinei pagalbai. Reikia sukelti maksimalines sumas aukomis, pasižadėjimais ir testamentais.

Draugai ir priešai tegul mato išeivijos įnašą tautos laisvės išlaikymui. Tik mūsų pavyzdys gali paskatinti kitus prisijungti prie gelbėjimo badu ir šalčiu marinamos Lietuvos.

Visi kartu prisidėkime kiek tik galime prie tautos kovos už laisvę ir palaužkime tėvynę smaugiančią blokadą!

Vytautas Bieliauskas, *PLB pirmininkas*

VLIKAS PRAŠO KARTERĮ TARPININKAUTI

Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo komitetas 1990 m. balandžio *d. kreipėsi į buvusį JAV prezidentą J. Karterį, prašydami tarpininkavimo padėti išpręsti Lietuvos ir Sovietų Sąjungos konfkliktą iškilusį ryšium su kovo 11 d. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo deklaracija ir lietuvių tautos apsisprendimu pilnai nepriklausomybei. Prezidentui Karteriui buvo pabrėžtos Lietuvos valstybės dedamos pastangos tartis su Gorbačiovu ar jo įgaliotais atstovais. Tačiau visos lietuvių pastangosbuvo ir tebėra bergždžios, nes Gorbačiovas, viešai skelbdamas, kad jis nori dialogo su lietuviais, atsisako lietuvių delegaciją priimti.*

Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo komitetas taip pat, prezidento Landsbergio vardu, pakvietė prezidentą Karterį atvykti į Lietuvą ir tiesiogiai susipažinti su esama padėtimi.

Balandžio 23 d. prezidentas Karteris VLIKO pirmininkui dr. K. Bobeliui parašė išsamų laišką, kuriame išdėstė sudėtingą padėtį tarp Sovietų Sąjungos ir Lietuvos bei jo dedamas pastangas tarpininkauti. Jis pabrėžė, kad sėkmingam tarpininkavimui reikalinga abipusio pilno pritarimo, o šiuo metu kaip tik to pilno pritarimo trūksta. Prezidentas Karteris plačiai diskutuoja susidariusias gausias ir keblias problemas ir paaiškina, jog Karterio Centras specializuojasi panašiuose konfliktuose ir kad jis su ypatingu malonuumu bandys padėti išpręsti šią problemą. Jis prašo tolimesnių informacijų, kad galėtų jomis pasinaudoti.

ELTA

PAGALBOS LIETUVAI FONDAS (AID LITHUANIA FUND)

A L F

Lietuvos Respublikos atstatymas kovo 11 d. sukėlė didelį dėmesį pasaulyje, ypač po to, kai Sovietų Sąjunga šiam Lietuvos Parlamento aktui prieštaraudama Lietuvos valstybėje įvedė dar didesnę priespaudą ir ekonominę blokadą.

Šis sovietų elgesys ir Vakarų vyriausybių atsisakymas, bent moraliai paremti lietuvių pastangas, britų visuomenėje sukėlė mūsų tautos pastangomis susidomėjimą ir norą jai padėti. DBLS-ga tai įvertinus, nedelsdama įsteigė PAGALBOS LIETUVAI FONDĄ ir kreipėsi į britų visuomenę bei biznio bendruomenę atgimstančiai Lietuvai paremti lėšų telkimo reikalu

Svarbiausi PL Fondo tikslai būtų šie: Lietuvos Respublikos pripažinimas, ekonominis vystimasis, skatinant Vakarų prekybos ir pramonės bendradarbiavimą ir praktiškos pagalbos teikimas įvairiose srityse.

PL Fondą administruoja: DBLS-gos pirmininkas Jaras Alkis, Lietuvos Sąjūdžio atstovas D. Britanijoje Romas Kinka ir teisininkas Reginald Royston Watson LLB/Hon/Solicitor.

PL Fondas veiks DBLS-gos rėmuose finansinio administratoriaus S. Nenorto priežiūroje.

PL Fondo veikla rūpinsis DBLS-gos politinio darbo komisija: Algis Kuliukas — pirmininkas, Romas Kinka, Jaras Alkis, Paulius Markevičius, Aleksas Vilčinskas ir Balys Butrimas — nariai.

Mes kreipiamės į britų visuomenę ir prašome aukomis padėti kenčiančiai Lietuvai ir tikimės, kad ir lietuviškoji visuomenė prie PL Fondo pasisekimo prisidės gausiomis aukomis.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės raginimu panašūs fondai bus steigiami kituose kraštuose. (Žiūrėk SOS Lietuvai!).

J. Alkis, *DBLS pirmininkas*

Nauji LKP nario bilietai

Balandžio 10 dieną LKP CK rūmuose grupei komunistų buvo įteikti pirmieji savarankiškos LKP nario bilietai. Bilietą Nr. 1 gavo buvęs Vilniaus Universiteto rektorius Juozas Bulavas, kuris 1959 metais buvo pašalintas iš partijos, už tai, kad gynė Lietuvos nacionalinius interesus. Naują nario bilietą gavo ir Algirdas Brazauskas, partijos lyderis.

LIETUVOJE

Naujas atstovas Maskvoje

Lietuvos respublikos diplomatiniu atstovu Maskvoje neseniai buvo paskirtas Egidijus Bičkauskas, jaunas ir energingas vyras. Kol Lietuvą pripažins pasaulio valstybės, jis yra vienintelis, kuris atstovauja atsikūrusią respubliką užsienyje. Lietuvos atstovo įstaiga yra įsikūrusi prie karinės Lietuvos pasiuntinybės Maskvoje. Nuolatinio Lietuvos atstovo pavaduotoju yra Robertas Virbickas, sekretore — Nartaša Baganova.

Neseniai Maskvoje lankėsi Lietuvos prekybos ministras A. Sinevičius. Jis susitarė su TSRS prekybos ministru K. Terechu. Sutarta tiekti lietuviškas prekes daugiausia toms sritims, iš kurių gaunama mainais Lietuvai reikalingi gaminiai bei žaliavos.

Skridimai iš Maskvos į Lietuvą yra suvaržyti: aviakasos parduoda bilietus tik komandiruotiems. Jokių privačių skraidymų. Bet Lietuvos žmonėms, grįžtantiems į namus, tų apribojimų nėra.

Valdžios priesaika

Balandžio 11 dieną Aukščiausios Tarybos rūmų salėje įvyko svarbus ir iškilmingas aktas: ištikimybės priesaiką Lietuvos respublikai davė aukščiausieji pareigūnai. Tai Respublikos Prezidentas Vytautas Landsbergis, jo pavaduotojai, Lietuvos respublikos AT Prezidiumo nariai ir AT nuolatinių komisijų pirmininkai.

Taip pat, ištikimybę Lietuvos Respublikai prisiekė ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė, jos pavaduotojai ir ministrai.

Lengviau kupranugariui...

„Tiesa“ IV.12 paskelbė TSRS Prezidento M. Gorbačiovo pasirašyto įstatymo „Dėl Sąjunginių respublikų išstojimo iš TSRS tvarkos“ santrauką ir Lietuvos teisininko doc. Zenono Namavičiaus komentarą.

Doc. Z. Namavičius sako, kad Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai paskelbus Nepriklausomybės atstaymo aktą, naujasis TSRS įstatymas Lietuvai neturi būti taikomas. Jis yra nedemokratiškas ir prieštarauja pačiai TSRS Konstitucijai, skelbiančiai, kad sąjunginė respublika yra suvereni valstybė, t.y. visus savo vidaus reikalus gali tvarkyti savarankiškai. Be to, Konstitucijos 72-asis straipsnis numato laisvą sąjunginės respublikos išstojimą iš TSRS. Įstatyme numatytas referendumas negali būti pravestas, nes dar nėra „Referendumo įstatymo“. O kiek pakopų sugalvota referendumo rezultatų svarstymui! Sakoma, kad lengviau kupranugariui pralysti pro adatos skylutę, nei respublikai išstoti iš TSRS. Bet Lietuva nebuvo įstojusi į TSRS savo valia, tad jai nereikia ir išstoti. Todėl Lietuva nutarė tik atstatyti paglemžtą nepriklausomybę.

Deputatų algos

Lietuvos parlamento deputatai, nors dirba įvairiuose komisijose kasdien ir ilgas valandas, ligšiol algų negauna. Dabar ruošiams įstatymas, pagal kurį nuo liepos 1 dienos numatoma jiems mokėti algą po 500 rublių mėnesiui. Kiti, kurie dirbs tik dalį darbo laiko, gaus mažiau. Be to, deputatai turi privilegiją — be eilės gali nusipirkti bilietą į autobusą, traukinį ar lėktuvą.

Mirė A. Kanopka

Balandžio 8 d. Vilniuje mirė lietuvių scenos veteranas, artistas Juozas Kanopka. Gimęs 1904 m. rugsėjo 29 d. Širvintų rajono, Bajorų kaimo valstiečių šeimoje, J. Kanopka 1929 m. baigė Vilniaus lietuvių gimnaziją ir studijavo universitete. Su skrajojančiu „Vaidilos“ teatru gastroliavo po Vilniaus kraštą. Nuo 1945 m. J. Kanopka dirbo Akademiniame dramos teatre, kur sukūrė daugybę vaidmenų.

VOKIETIJOS LB VEIKLA

VASARIO 16 ŠVENTĖ

Vokietijos LB valdyba Lietuvos nepriklausomybės 72-jų metinį pagrindinį minėjimą suruošė Hüttlefelde vasario 17-tą. Rytą Romuvos pilies bokšte buvo iškelta Lietuviška trispalvė. Šventė pradėta katalikų ir evangelikų pamaldomis. Gelėmis išpuoštoje Švenč. Jėzaus Širdies šventovėje šv. Mišias aukojo vyskupas Antanas L. Deksnys su kun. A. Svarinsku, prel. P. Jatuliu, prel. A. Bunga, kun. E. Putrimu, tėv. dr. Konstantinu Gulbinu ir italų kun. Audisio. Giedojo „Ąžuoliuko" choras.

Minėjimą aprašė vokiečių dienraščiai „Mannheimer Morgen" bei „Lampertheimer Zeitung" (pirmame psl.), išspausdinę išsamius savo korespondentų reportažus su didelėmis nuotraukomis. Straipsnių pavadinimai skelbė — „Demokratija turi būti visuotinė", „Lietuviai nori visiškos apsisprendimo teisės" (M.M) ir „Lietuviai pilni optimizmo" (L.Z.).

Vasario 16 šventė taip pat buvo švenčiama Rastatte, Schwetzingen-Ketsche, Memmingene, Münchene, Hamburge ir Stuttgarte.

Vokietijos LB Valdybos Informacijos (Nr. 1/457) praneša, kad 1989 m lapkričio 3-5 dienomis Hüttenfelde įvyko Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas, Vokietijos LB Tarybos narių suvažiavimas ir Lietuvių Kultūros Instituto mokslinė konferencija. (Apie kuriuos jau esame rašę ankstyvesniuose „EL" numeriuose — RED.).

VASARIO 16-JI GIMNAZIJA KOVO 11-JI DIENA

Sekmadienio nuotaika Romuvoje apibūdintina vienu žodžiu — laukimas. Laukimas žinios iš Vilniaus apie nepriklausomybės paskelbimą. Gaudomos lietuviškų radijo programų žinios. Ir į lietuvių pamaldas šį sekmadienį susirinko daugiau tautiečių negu įprasta. Į šv. Mišių maldas vis įterpiami prašymai Lietuvai laisvės.

Velyvą popietę visų radijų paskelbta žinia, kad Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirmininku arba Lietuvos Respublikos prezidentu išrinktas Vytautas Landsbergis, pabrėžiant, jog tai pirmas prezidentas nekomunistas Sovietų Sąjungoje, sukėlė visuotinį Vokietijos lietuvių pasitenkinimą. Didelį džiaugsmą iššaukė per visą pasaulį nuaidėjusi žinia, kad Lietuvos Aukščiausia Taryba vienbalsiai nutarė atstatyti Nepriklausomos Lietuvos Respubliką. Tą pačią valandą Romuvos pilies bokšte iškelta Lietuvos trispalvė, skelbianti Hüttenfeldo ir plačios apylinkės gyventojams, kad lietuviai džiaugiasi savo Nepriklausomos valstybės atstatymu.

Pirmadienį (kovo 12) rytą gimnazija darbą pradėjo lietuviškos vėliavos pakėlimu. Direktorius visiems mokiniams ir mokytojams paaiškino, kad prieš parą paskelbtas Lietuvos atsiskyrimas nuo Sovietų Sąjungos — Lietuva tapo nepriklausoma valstybe, kaip visos laisvos pasaulio valstybės. Laukia sunkios derybos su Sovietų Sąjunga dėl išstojimo sąlygų.

Uniformuotiems skautams keliant Lietuvos vėliavą, pakiliai sugiedotas tautos himnas.

MOKINIAI PRAŠĖ PARAMOS LIETUVAI

Kovo 24 d. tautiniais drabužiais apsirėdę 25 vyresniųjų klasių mokiniai Manheime, Heidelberge, Weinheime, Bensheime ir Damstadte siūlė praeiviams pasirašyti po prašymu Vokietijos kancleriui dr. H. Kohl, kad jo vyriausybė pripažintų nepriklausomą Lietuvos Respubliką. Ta proga dalyti informaciniai lapeliai apie Lietuvą. Surinkta 1500 parašų.

Balandžio 3 d. 40 vyresniųjų klasių mokiniai, apsirengę tautiniais drabužiais, demonstravo prie Europos Parlamento rūmų Strasburge (Prancūzijoje). (Plačiau aprašyta praėjusios savaitės „EL" Nr. 16).

1990 M. ABITURIENTAI

1989/1990 mokslo metais brandos atestatui gauti egzaminus raštu kovo 19-23 laikė Marius Baliulis, Tanja Griunvaldaitė, Virginijus Jocys, Valdas Kuzminskas, Erika Lesmanaitė, Andrius Malinauskas ir Andrius Neubertas. Egzaminus žodžiu laikys birželio 21-22 dienomis.

VOKIETIJOS LIETUVIAI RAŠO LAIŠKUS IR DEMONSTRUOJA

Vokietijos LB tarybos suvažiavimui, posėdžiavusiam kovo 10 d., buvo aišku, kad rytojaus dieną Vilniuje bus paskelbtas nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymas. Jis pavedė naujai išrinktai LB valdybai suorganizuoti masinį telegramų bei laiškų siuntimą Vokiečių vyriausybei, prašant pripažinti naujai sudarytą Lietuvos Respublikos vyriausybę ir ją remti. Vokietijos LB valdyba Tarybos pavedimą įvykdė. Ji paprašė vokiečių kanclerį dr. H. Kohlį pripažinti laisvų rinkimų keliu sudarytą Lietuvos Respublikos vyriausybę. Visų partijų frakcijų vadovai bei kiti įtakingi Bundestago nariai paprašyti paraginti kanclerį dr. Kohlį lietuvių prašymą patenkinti.

Vokietijos LB valdyba išsiuntinėjo visiems Vokietijos LB nariams ir kitiems tautiečiams Vokietijoje raginimą rašyti laiškus kancleriui Kohliui, pridėdama laiško pavyzdį. Tautiečiai paprašyti paraginti ir draugiškus vokiečius prisidėti prie lietuvių laiškų vajaus.

VLB valdybos kreipimasis rado gyvą atgarsį. Į Lietuvos Respublikos nepriklausomybės paskelbimą Maskvai reagavus pasiuntimu tankų ir parašiutininkų į Vilnių bei Kauną, iš savo dalinių pasitraukusių prievolininkų gaudymu ir grąžinimu į dalinius, už Lietuvos nepriklausomybę pasisakiusios Lietuvos komunistų partijos, pagrindinės spaustuvės bei prokuratūros patalpų užėmimu, pasigirdo balsų, sakančių, kad laiškų rašymo nepakanka, bet reikia demonstruoti. Nelaukdami, kol demonstracijos bus suorganizuotos iš Hüttenfeldo, didesnių miestų lietuviai ėmėsi patys jas rengti. Vokietijos LB valdyba joms pritarė ir jas rėmė. Jose, nors ir negausiai, dalyvavo latviai bei estai ir kiti.

Pradžia buvo kukli ir nelaukta. Kovo 26 d. prie Sovietų ambasados Bonnoje keletas „Šilerio Instituto" arba Vokietijos patriotų organizacijos narių, vykdydami vad. „Perspėjamąjį" budėjimą (Mahnwache), demonstravo prieš Gorbačiovo užmačias grasinimais ir kariniu teroru priversti Lietuvą atsisakyti nepriklausomos valstybės atkūrimo.

Įspūdingesnė buvo kovo 27 d. vietos lietuvių iniciatyva surengta pabaltiečių demonstracija Bremene. Apie 60 žmonių su lietuvių, latvių bei estų vėliavomis ir plakatais žygiavo nuo centrinės geležinkelio stoties iki miesto centrinės aikštės, kur lietuvių ir latvių atstovai pasakė kalbas. Plakatai skelbė reikalavimus, kad būtų paleisti suimti karo prievolininkai, kad sovietų kariuomenė pasitrauktų iš Lietuvos. Į demonstraciją buvo atvykusių tautiečių iš Salzgitterio ir kitur. Apie ją informavo vietos vokiečių spauda ir televizija.

Kovo 31 d. „Šilerio Instituto" nariai Marijos aikštėje Münchene rinko parašus po reikalavimu pripažinti atsteigtos Lietuvos Respublikos vyriausybę.

Kovo 31 d. Vokietijos LB Hamburgo Apylinkės valdyba suruošė tvarkingą pabaltiečių demonstraciją. Apie 120 žmonių, daugiausia lietuvių, su visų pabaltiečių vėliavomis ir plakatais, dalydami informacinius lapelius ir per garsiakalbį skelbdami šūkius, nuo centrinės geležinkelio stoties nužygiavo prie Sovietų konsulato. Čia lietuvių (vyr. mokyt. R. Baliulis), latvių (Oskaras Baltputnis) ir estų atstovai pasakė kalbas, reikalaudami sovietus pasitraukti iš Pabaltijo kraštų ir leisti laisvai tvarkytis. Konsulato tarnautojai nesileido į kalbas su demonstrantais, bet visą laiką filmavo.

(Bus daugiau)

LANGAS Į PASAULĮ

1990 m. kovo 19 d. Venesuelos sostinės dienraštyje „El Nuevo Pais" buvo atspausdintas Juratės Rosales straipsnis „Langas į pasaulį"

Gorbačiovas neprotestavo kai Amerika pravedė Panamos invaziją, o Bushas neremia Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo. Ar tas reiškia, kad Maltoje įvyko lygiai toks pat pasaulio dalybų paktas, kaip tas, kurį Hitleris ir Stalinas sudarė 1939 metais?

Lietuviai nėra slavai ar germanai, o priklauso senai tautai, kuri jau turėjo savo socialinę ir kultūrinę struktūrą pusantro tūkstančio metų prieš Kristaus atsiradimą. Ta tauta visą laiką gyveno ir tebegyvena prie Baltijos jūros kranto Europoje.

Ispanija dar tebekovojo su maurais, kai Lietuva buvo karalystė, įkurta 1250 metais ir veikianti, kaip mūras sulaikantis germanus iš Vakarų, ir mongolus iš rytų. Nesėkminga sąjunga pasirašyta su lenkais XVI amžiaus gale pagreitino slavų įsiveržimą ir įžengiant pasauliui į XIX-ąjį šimtmetį beveik visa Lietuva papuolė į rusų carų valdžią, nors net ir tuomet, 1831 ir 1863 metais, lietuviai du kartus sukilo prieš rusus. Pagaliau, 1918 metais atgavo suverenitetą ir pasinaudodami rusų revoliucija, pasirašė sutartį su Leninu 1920 metais, kurioje šis įsipareigojo, kad nei jis nei kiti sovietų valdovai po jo, nepretenduos į Lietuvos teritoriją.

Po 20 metų buvo sudarytas paktas, kuriuo Hitleris ir Stalinas pasidalino Europą. Stalinas užėmė Lietuvą ir ją prisijungė prie Sovietų Sąjungos. 1940 metais. Šiandien, net pats Kremlius pripažino, kad paktas buvęs nelegalus. O jei paktas yra nelegalus, tai invazija ir prijungimas irgi yra nelegalūs, sako lietuviai.

Tam, kad dar labiau sutvirtinti šio teiginio juridinį pagrindą, lietuviai visuotino balsavimo keliu laisvai šiemet išrinko parlamentą, kurio nariai vienbalsiai sutarė kovo 11 d. grįžti prie Konstitucijos galiojusios nepriklausomos Lietuvos Respublikoje.

Drąsieji kaip Australija ir dalinai Kanada, jau pripažino, kad Lietuva nepriklausoma. Sąžiningieji, kaip Prancūzija, pranešė, kad jie turi 23 bilijonus dolerių patikėtų Prancūzijai 1938 metais, ir tais pinigais galės disponuoti Lietuvos Respublika.

O kiti tyli. Anglija, kuriai buvo patikėtas Lietuvos auksas, juo disponavo ir dabar tyli. JAV, kuri niekada nepripažino Lietuvos aneksijos Sovietų Sąjungai, staiga, pradėjo kažką keisti, velti. Ar tas reiškia, kad JAV vadovybė atidavė Lietuvą mainais už Panamą per Busho ir Gorbačiovo susitikimą Maltoje. Dabar kiekvienas parodo savo tikrą veidą.

Jurate Rosales

LIETUVA — EUROPOS CENTRAS

Kada ir kas pirmas nustatė Europos centrą, sunku pasakyti — reikėtų perversti nemažai archyvinių dokumentų. Yra žinoma, kad anglų geografai tą dalyką žinojo dar aštuonioliktame amžiuje. Be abejo, vėliau tai buvo žinoma ir kitų valstybių geografinėms draugijoms, o susidomėjus politika — ir geopolitikams. Neseniai, Lietuvai kartu su kitais Baltijos kraštais tapus ir politinio dėmesio centru Europoje, Prancūzijos geografų draugija vėl priminė, kad Lietuva yra Senojo žemyno centras. Ateityje gal pavyks nustatyti ir pirmojo atradėjo vardą, bent tuo pagerbiant Lietuvai savotiškai nusipelniusį žmogų.

Jau Lietuvos respublikos laikų mokykliniuose vadovėliuose buvo rašoma, kad Lietuvoje, apie 20 kilometrų nuo Vilniaus Maišiogalos link, prie Pikeliškių ežero, yra Europos centras, jos širdis. Šį pavadinimą, atrodo, visiškai pateisina ir Respublikos kontūras, panašus į plazdančią žmogaus širdį. Simboliškas visai Europai turėtų tapti Lietuvos atgimimas.

Lietuva — Europos valstybė kol kas tik geografiniu požiūriu, o politiniu ir ekonominiu, atrodo, dar yra totalitarinės Rytų mistikos dvasios, kuri tokia klampi, tokia tolima Vakarų veiklumui. Antra vertus, ta mistika galbūt padėjo ilgiau išsaugoti lietuviškąjį tautiškumą, nacionalumo savisaugos instinktą.

Šiandieninių ekonominių ir politinių procesų sparčioje ir prieštaringoje raidoje Lietuvos valstybingumo atkūrimas, jos integracija Europos tautų bendrijoje gal nėra tokie svarbūs ir plačiau aptariami klausimai, kaip to mes norėtume. Tai dar turi bręsti, o mūsų valstybingumas turi įgyti kitoms valstybėms priimtą turinį ir formą. Pagaliau ir patys turime geriau suprasti savo — tautos ir tautinės sąmonės — brandos laipsnį, suformuoti savo tolimus ir artimus siekius, numatyti, kaip juos įgyvendinti.

Ar atsikratysime mažos tautos nepilnavertiškumo komplekso, priklausys nuo mūsų sugebėjimo išgyventi materialinius sunkumus, galinčius užgulti kelyje į Nepriklausomybę. Priklausys ir nuo sugebėjimo pakilti savo dvasia ir kultūra. Negalime ir neturime teisės prieš ką nors naudoti jėgą, bet kartu privalome save apsaugoti kaip naciją, kaip tautą. Turime vilti, o gal tik iliuziją, kad ir Baltoskandijos ar Jungtinės Europos valstybėse išliksime kaip savita ir tuo patraukli, kitus dominanti tauta. Kartu nereikia pamiršti savo ypatingos misijos — būti tarpininku (o ne tiltu, kuriuo važinėja stipresnieji) tarp Vakarų ir Rytų. Ilgiausiai išlaikę pagonybę Europoje, esame ir jauniausia krikščioniškųjų valstybių sesuo. Tik mažai įtikėtina, kad tai seselei kas nors rodytų daugiau nesavanaudiško dėmesio. Reikės dirbti, kurti ir išlikti patiems.

Prof. dr. Stasys Vaitiekūnas
Lietuvos geografų draugijos prezidentas

DU LAIŠKAI

MICHAILUI GORBAČIOVUI

Mes, buvę sovietinio lagerio ŽCh 385/3-5 politiniai kaliniai, su dideliu džiaugsmu sutikome žinias apie trijų TSKP gensekų — Brežnevo, Černenkos ir Andropovo mirtį. Mes su džiaugsmu sutikome Jūsų atėjimą į aukščiausią valdžią, Jūsų paskelbtas persitvarkymo ir viešumo idėjas ir Jūsų pradėtas vykdyti reformas, kurių pasekmėje ir mes visi, neatlikę visos bausmės, išėjome iš lagerių ir kalėjimų.

Jūsų pastangas demokratizuoti Sovietų Sąjungą sveikino visi Sovietų Sąjungoje gyvenantys žmonės, kurių mąstysena dar nebuvo atbukusi. Jumis žavėjosi pasaulis, tikėdamas, kad Jūs esate tikras demokratas, daug padaręs tarptautinių santykių įtampos sumažinimui.

Deja, dėl Jūsų kaltės dabar padėtis keičiasi Jūsų nenaudai. Nedemokratiniu būdu įgijęs neribotą diktatoriaus valdžią, ją išmėginote nepriklausomybės atstatymą paskelbusioje Lietuvos Respublikoje. Melas pasauliui, kad Sovietų Sąjunga nenaudos jėgos Lietuvos Respublikoje, dabar visiems yra akivaizdus. Kolonistų ir vietinių lietuvių tautos išgamų padedamas, Lietuvos Respublikai dabar naudojate smauglio metodą —„be kraujo praliejimo".

Jūs ignoruojate TSRS Konstituciją, leidžiančią sąjunginėms respublikoms iš TSRS išstoti. Jūs dabar tapote neakivaizdžiu Stalino-Hitlerio 1939 metais susitarusių dėl Lietuvos prijungimo prie TSRS slapto suokalbio sąjungininku, nors tais metais ką tik buvote pradėjęs mokslus pradžios mokykloje. Jūsų pranašingi žodžiai, jog lietuviai pirmieji paragaus suverenumo skonį jau pildosi. Tačiau tas Jūsų absoliučios galios išmėginimas Lietuvoje pasibaigs tuo, jog įgysite Stalino II-ojo pravardę.

Vakarai, tikėdami jog esate demokratas, labai nori Jums padėti išsilaikyti Sovietų Sąjungos valdžios viršūnėje. Tiktai dėl to jie dabar delsia pripažinti nepriklausomą Lietuvos Respubliką ir jos naują vyriausybę, kad jums nepakenktų įvykdyti demokratinius Sovietų Sąjungos pertvarkymus. Kaip tie „demokratiniai" pertvarkymai vykdomi, dabar visas pasaulis mato ir jo simpatijos dabar Lietuvos, o ne Jūsų pusėje.

Tardymų metu KGB pareigūnai man aiškino, kad Lietuvos atsiskyrimą nuo TSRS gali nuspręsti tiktai Lietuvos TSR Aukščiausioji Taryba. Taryba, remiama absoliučios daugumos Lietuvos gyventojų, paskelbė nepriklausomybės atstatymą 1990 m. kovo 11 dieną. Jūs į tai reagavote karine jėga, provokacijomis, šantažu ir represijomis.

Dabar pasaulis mato tikrąjį Jūsų toli gražu nedemokratišką veidą. Lietuva, Jūsų įsakymu trečią kartą sovietų okupuota, vis tik nepraranda vilties, kad Jūs, kaip naujo galvojimo žmogus ir vadovas, Lietuvos respublikos atžvilgiu padarysite protingas išvadas ir leisite lietuviams savo gimtajame krašte gyventi ir tvarkyti taip, kaip jie nori. Lietuvos grįžimas į pirmykštę pavergto, beteisio ir užguito krašto padėtį jau nebeįmanomos. Nuvertę dabartiniu teisėtu būdu išrinktą Lietuvos Respubklikos vyriausybę, Jūs pakartosite 1940 metų Lietuvos „laisvanoriško prisijungimo" prie Sovietų Sąjungos melą, kuris Jums pačiam buvo ir yra labai gerai žinomas.

Viliuosi jog suprasite, kad Jūsų dabar vykdoma akcija prieš Lietuvos respubliką, jos vyriausybę ir Lietuvos gyventojus galų gale atsisuks prieš Jus ir Sovietų Sąjungą.

Vytautas Skuodis
Lietuvos Helsinkio grupės ir tarptautinės organizacijos „Democracy and Independence" narys

PREZIDENTUI BUSHUI

Gerbiamas prezidente!

Lietuvių tauta pasitikėjo 50 metų Amerika ir buvo dėkinga jai už tai, kad ji nepripažino sovietų 1940 metais įvykdyto Lietuvos Respublikos įjungimo į Sovietų Sąjungą, panaudojant klastą ir jėgą. Tai suteikė daug moralinių jėgų įvairiais būdais vesti kovą su okupantu, siekiant Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo.

Tai, kad po II-jo Pasaulinio karo Sovietai okupavo Lietuvą antrą kartą, buvo laikoma Amerikos vyriausybės klaida. Ji Lietuvai kainavo daugiau kaip 300 tūkstančių kruvinų aukų. Pasauliui liko ilgai užsitęsęs šaltasis karas.

Kai šių metų kovo 11 dieną demokratiniu būdu išrinktoji Lietuvos TSR vyriausybė, remiama absoliučios Lietuvos gyventojų daugumos paskelbė Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimą, Jūs, Prezidente, šitam istoriniam įvykiui likote abejingas. Tuo Jūsų abejingumu Sovietai pasinaudoja ir formaliai pradėjo trečią Lietuvos okupacijos etapą, panaudodami karinę jėgą ir kitas prievartos priemones. Paralyžuodami Lietuvos Respublikos teisėtos vyriausybės veikimą, jie siekia ją nušalinti ir pastatyti sau palankią marionetinę vyriausybę, sudarytą iš kitataučių kolonistų-šovinistų ir vietinių išgamų. Jums Prezidente, už tai tenka asmeninė atsakomybė ne vien prieš visą lietuvių tautą, bet ir prieš pasaulį.

Savo parodytu abejingumu Lietuvai Jūs dabar išsižadate laisvės idealo, kurio sargyboje buvo Amerika. Jūsų tikėjimas, kad tik vienas Gorbačiovas Sovietų Sąjungoje gali būti demokratijos nešėju, yra apgaulingas. Dabartinės Lietuvos Respublikos dramoje morališkai ir politiškai remdamas nedemokratiniu būdu išrinktą Sovietų Sąjungos diktatorių, Jūs išduodate demokratiją.

Jūs kartojate tą pačią klaidą, kurią Amerikos vyriausybė padarė baigiantis II-jam Pasauliniam karui.

Visą tai tvirtinu aš — JAV pilietis nuo 1929 metų. Gimęs Čikagoje kaip Benedict Scott, Lietuvoje tapęs Vytautu Benediktu Skuodžiumi, 1940-1979 metais gyvenęs Sovietų okupuotoje Lietuvoje ir patyręs visus tos okupacijos baisumus, buvęs Vilniaus Universiteto geologijos profesorius, už kovą dėl žmogaus teisių ir Lietuvos laisvės 1980 metais suimtas ir nuteistas 12 metų lagerio ir tremties į Sibirą bausmėmis, nuo 1987 metų gyvenantis Jungtinėse Amerikos Valstijose, Čikagos mieste.

JAV vyriausybės naujai išduotos Lietuvos reikalai privers mane sugrįžti į okupuotą Lietuvą toliau tęsti kovą už Lietuvos laisvę, kad nors tokiu būdu išpirkčiau savo, kaip JAV piliečio gėdą.

Jūsų žiniai, prie šio laiško prijungiu mano š.m. kovo 31 d. laiško Sovietų Sąjungos prezidentui M. Gorbačiovui kopiją ir jos vertimą į anglų kalbą.

Dr. Vytautas Skuodis
Lietuvos Helsinkio grupės ir tarptautinės organizacijos „Democracy and Independence" narys

55-IOS DIENOS

1941 m. birželio 21 d. vokiečiams pajudėjus, griuvo sovietų gynimosi linija. Lietuvių Aktyvistų Fronto centras Kaune ėmėsi iniciatyvos pradėti sukilimą birželio 22 dienos naktį. Kaunui dar esant pilnam bėgančių raudonarmiečių, rezistentai užėmė Kauno radijo stotį ir birželio 23 dienos rytą Lietuvių Aktyvistų Fronto įgaliotinis L. Prapuolenis paskelbė per radiją Nepriklausomos Lietuvos atkūrimą. Ta proga buvo sugrotas Neriklausomos Lietuvos himnas ir paskelbtas sukilėlių pastatytos naujos Lietuvos vyriausybės sąstatas, sudarytas iš įvairių politinių įsitikinimų veikėjų. Ši žinia pakėlė Lietuvą dideliam entuziazmui. Visame krašte, nežiūrint tebebėgančių raudonųjų, pradėjo kilti tautinės vėliavos, okupantų uždraustos. Birželio 25-tą sukilėlių vyriausybė paskelbė atsišaukimą „Į tautą", dar kartą paskelbdama atstatanti Nepriklausomą ir demokratinę Lietuvą.

Visos Lietuvos mastu sukilime aktyviai dalyvavo pradžioje 10.000 ginkluotų vyrų, kurių skaičius, atsiradus daugiau ginklų, greitai perviršijo 100.000. Buvo ir aukų. Visoje Lietuvoje sukilime žuvo daugiau nei 2.700 vyrų, sužeista daugiau 4.000. 1941 m. sukilimas liks Lietuvos istorijoje kaip vieningos tautos pasipriešinimas bolševikiškai-rusiškai vergijai ir vienas jos išsilaisvinimo etapų.

Vokiečių kariuomenei įėjus į Lietuvą, jie čia jau rado sukilėlių pastatytą Laikiną Lietuvos Vyriausybę. Naciai Laikinosios vyriausybės nepripažino, ją boikotavo ir galiausiai ją suspendavo ir išskirstė. Laikinosios Vyriausybės nariai ramiai nuėjo į Karo Muziejaus sodelį ir nulenkę galvas Nežinomam kareiviui išsiskirstė.

1941 m. vasarą Lietuvos Laikinoji Vyriausybė išsilaikė 49 dienas. („Lietuva ir VLIKas" psl. 77-79).

Gegužės 4 d. sukanka 55-kios dienos nuo Lietuvos Respublikos atstatymo 1990 m. kovo 11 d. Kai prezidentas Bushas atsisakė paremti Lietuvos vyriausybę, ar bent sudrausti Gorbačiovo vietininkų savavaliavimą Lietuvoje, tai atrodė, kad jau blogiau negali būti. Bet štai, naujieji, geresnės Europos pradininkai, Prancūzijos prezidentas Mitterrand ir Vakarų Vokietijos kancleris Kohl, pritardami prezidentui Bushui, lengvai tai viršijo ir į kraujuojančios Lietuvos žaizdas bėrė saują druskos. Kad prezidentas Mitterrand serga didybės liga ir save melagingame veidrodyje mato milžinu ir nepakeičiamu Europos kūrėjų tarpe, tai toks jo išsišokimas gal ir suprantamas, bet neatleidžiamas. Tačiau kanclerio Kohl, kuris siekia susivienijimo, o gal todėl, kad jis to siekia, pasisakymas prieš Lietuvos nepriklausomybę yra nediplomatiškas, savimeiliškas ir amoralus. Juk jau vieną kartą Lietuva buvo jo tautiečio Ribbentropo parduota ir už ją pinigai gauti, tai už kurią sumą jis vėl susitarė ją parduoti?. Tų dviejų valstybininkų Lietuvos atžvilgiu padarytas žygis buvo žemiausio lygio, atėmė lyg aklam lazdelę, o raišam ramsčius.

Tačiau Lietuvoje moralė yra aukšta ir nepriklausomybės noras — neišsemiamas. Sekmadienį visoje Lietuvoje skambėjo Liudviko von Bethoveno „Devintoji Simfonija", džiaugsmo odė, vilties ir ateities simfonija. Sakoma, kad balandžio 17 d. JAV radijo pasikalbėjime su prezidentu Landsbergiu, kai jis buvo paklaustas — ką jis galvoja apie prezidento Busho tylėjimo ir neveiksmo nusistatymą Lietuvos atžvilgiu. Profesorius Landsbergis, muzikologas, atsakęs, kad Lietuvos norus labiausiai išreiškia Devintoji Simfonija. Dabar, sakoma, kad ne vien Vilniuje yra tai grojama, bet ir daugelyje JAV miestų „Devintoji Simfonija" yra grojama prezidento Landsbergio garbei.

Balandžio 26 d. „EL" redakcijoje lankėsi Robert Harris, „The Sunday Times" žurnalistas ir Andrew McEwen „The Times" diplomatinis redaktorius, nors vardai šių žymių Londono laikraščių yra panašūs, bet jie yra visai skirtingų redaktorių žinioje. Jų straipsniai ir vedamasis buvo atspausdinti balandžio 27 d. ir balandžio 29 d. laidose. Abu teigiamai ir nuoširdžiai įvertino Lietuvos rūpesčius ir norus. Panašūs ryšiai palaikomi ir su Wiesbadene anglų kalba leidžiamo „EIR" (Executive Intelligence Review) žurnalo redaktoriumi Mark Burdman. Šio žurnalo kovo 30 d. ir balandžio 6 d. numerių puslapiuose tilpo nuosekliai ir objektyviai parašytas Lietuvoje vykstančių įvykių įvertinimas.

Šiandien (gegužės 2 d.) telefonu iš Kauno pranešė, kad TSRS vidaus kariuomenės ginkluoti kareiviai, be įspėjimo ir priežasties, išlaužę priekines duris veržiasi į vidų ir savavališkai daro kratą, jeigu tuo metu namuose randa septyniolikmetinį, tai nežiūrint ar jis turi pašaukimą stoti į sovietų kariuomenę ar ne, jį areštuoja, kartais net primuša ir išsiveda. Tokiam okupanto elgesiui įrodymų šiuo metu yra sunku gauti, nes bet kokį žinių pasikeitimą su užsieniu okupantas kontroliuoja. Tačiau neturiu jokios abejonės, kad tai tiesa. Yra tragedija, kad Lietuvos Respublikos vyriausybė negali apsaugoti savų jaunų vyrų, kurie yra tautos ir valstybės ateitis. O tarptautinės įstaigos irgi jų neužstos, nes, tikriausiai, Gorbačiovas sakys, kad sovietų kariuomenė, pagal konstituciją, areštuoja dezertyrus. Verkia Lietuvos motinos savo sūnų, verkia visa Lietuva.

Nėra abejonės, kad Lietuvos žmonės ir jos vyriausybė laimi pasaulio žmonių pasigerėjimą ir pritarimą kovoje su Maskvos primesta karine okupacija ir ekonomine blokada. Tam ryškiausias įrodymas buvo matomas visame pasaulyje TV ekranuose. Gegužės 1 šventės metu, kai demonstruojantieji skanduodami reikalavo Gorbačiovą atšaukti Lietuvos blokadą. Gorbačiovui tai nepatiko, jis su savo svita pasitraukė į Kremliaus rūmus.

Britų BBC radijas pranešė, kad Lietuvos Respublikos Ministrė Pirmininkė Kazimiera Prunskienė lankosi Kanadoje, o ketvirtadienį Vašingtone ji susitiks su prezidentu Bushu. Ką tai reiškia, sužinosime vėliau. Peršasi mintis, jog prezidentas bandys įtikinti ministrę pirmininkę, kad ne vien Rusijos 3.5 milijono kariuomenė, JAV kariuomenė su CIA ir „Green Berets", Šiaurės Atlanto gynybos jėgos, bet ir Lietuvos piliečiai turi remti ir saugoti Gorbačiovą, kad jis galėtų pravesti savas reformas ir išsaugotų Rusijos imperiją.

Gerbkime Lietuvos Respubliką!

ELR

LIETUVOS RAUDONOJO KRYŽIAUS DRAUGIJOS ATSTOVYBĖ LONDONE

Balandžio 26 d., Lietuvių Namuose Londone, posėdžiavo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Draugijos atstovai Didžiojoje Britanijoje. LRKD-jos pirmininko laišku (1990.II.14) Didžiajai Britanijai buvo paskirti šie pastovūs atstovai: J. Alkis, B. Butrimas, S. Nenortas, J. Raišienė ir Vl. Dargis. Pirmame atstovybės posėdyje pareigomis jie pasiskirstė taip: S. Nenortas — pirmininku, J. Raišienė — sekretore, B. Butrimas — iždininku, J. Alkis ir Vl. Dargis nariais.

Atstovai susipažinę su esama politine ir ekonomine padėtimi Lietuvoje ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Draugijos padėtimi tarptautinėje valstybių šeimoje nutarė, kad LRKD atstovybės Didž. Britanijoje pagridiniai uždaviniai yra remti Lietuvos Raudonąjį Kryžių, kurio tikslai yra rūpintis vargan pakliuvusiais Lietuvos piliečiais ir ligoniais ir vykdyti kitus labdaros darbus Lietuvoje pagal Lietuvos, Tarptautinio, ir Britų Raudonojo Kryžiaus įstatymus ir dvasią.

Ligi sekančio LRKD atstovybės posėdžio numatyta atlikti šiuos darbus: susirišti su LRKD-jos pirmininku J. Šapoka dėl Tarptautinio RK Ženevoje pripažinimo ir LRKD atstovybių tinklo išeivijoje ir išsiaiškinti, kokia parama Lietuvos RK šiuo metu labiausiai reikalinga; susitikti su Britų ir Lenkų RK atstovais dėl vaistų ir maisto siuntinėjimo galimybių į Lietuvą; kreiptis į lietuvius ir svetimtaučius prašant aukų Lietuvos RK. Aukojančius ne mažiau 25 sv. skaityti Lietuvos RK remėjais

Visų aukotojų ir rėmėjų pavardes skelbti „Europos Lietuvyje". Aukas prašome siųsti šiuo adresu:

LITHUANIAN RED CROSS, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.

LRKD-jos Atstovybė Londone

A.A. PRANAS VASILIAUSKAS

Gimęs 1925 metais vasario 28 dieną Šiauliuose. Žinoma, kad lankė Šiaulių Prekybos mokyklą. Buvo įstojęs į Vietinę (Plechavičiaus) Rinktinę. 1945 metais pasitraukė į Vokietiją, o iš ten persikėlė į Angliją. 1947 m. apsigyveno Wakefielde, netoli Bradfordo ir ilgą laiką dirbo anglies kasyklose.

Būdamas veiklus ir susipratęs tautietis, įsteigė Wakefielde DBLS-gos skyrių ir jam pirmininkavo. Sumažėjus narių skaičiui, įstojo į Bradfordo skyrių ir į Lietuvių Vyties klubą. Po metų buvo išrinktas klubo pirmininku, vicepirmininku ir kultūrinių reikalų vadovu. Daugiausia pasireiškė kultūrinėje, tautinėje ir meninėje veikloje. Kaip pasišventęs dainos mėgėjas, organizavo vietos ir apylinkės dainininkus ir sėkmingai jiems vadovavo. Taip pat noriai dalyvavo vaidinimuose. Dainuodavo kupletus parengimuose. Buvo draugiškas ir korektiškas lietuvių visuomenės narys.

Būdamas 60 metų pasitraukė iš darbo kasyklose. Mirė 1990 m. kovo 14 d. Wakefieldo ligoninėje po sunkios ligos.

Tragiška netektis nesibaigė. Po 3-jų dienų, toje pačioje ligoninėje mirė jo žmona Margareta. Jis pasiturinčiai gyveno savo namuose Wakefielde, išaugino ir išmokslino vienintelį sūnų. Abu mėgo atostogauti Ispanijoje, lankėsi ir Lietuvoje. Taip pat abu buvo moderniškų šokių mėgėjai ir lankė kursus.

Abu karstus iš bažnyčios į krematoriumą palydėjo nemaža grupė lietuvių ir kitataučių. Sunešta daug vainikų.

Su giliu liūdesiu, šią tragišką netektį apgailestauja Vyties klubo valdyba ir nariai ir reiškia užuojautą jų sūnui ir šeimai, Margaretos ilgaamžiui tėveliui, Prano giminėms Lietuvoje. Šią netektį mes visi pajusime ir sunkiai pergyvensime.

A. Bučys

LSS VADOVYBĖS RINKIMAI

Sesės ir Broliai,

LSS Tarybos Pirmija, vadovaudamasi 1990 m. vasario 21 d. Tarybos patvirtintais LSS Vadovybės Rinkimų Nuostatais, skelbia LSS Vadovybės rinkimus. Jų tikslas: išklausyti LSS vadovybės pranešimus, išrinkti LSS vadovybę, susipažinti su rinkimų dalyvių pasisakymais ir priimti naujai LSS vadovybei svarbius siūlymus. Šiems dalykams atlikti yra kviečiamos Skautų Brolijos, Skaučių Seserijos, Akademinio Skautų Sąjūdžio ir Rajonų vadovų sueigos.

LSS Tarybos Pirmija patvirtino Vadovybės Rinkimų Prezidiumą ir nustatė dienotvarkę:

1. LSS Vadovybės Rinkimų Prezidiumo pirmininkas — s. fil. Leonas Maskaliūnas, 6 Brook Lane, Palos Park, ILL. 60464, U.S.A.

2. LSS Europos rajono skautininkai, skautininkės, skautai vyčiai, vyresnės skautės — aktyviųjų sąrašas jau pasiųstas Prezidiumo pirmininkui. (Brolijos Vadeiva užregistravo).

3. Prezidiumas išsiunčia registracijos lapus pagal gautus sąrašus iki balandžio mėn. pabaigos. (Visi užregistruoti gausite tolimesnias informacijas ir nurodymus).

4. LSS Vadovybės rinkimų dalyviais gali būti visi davę skautų įžodį, turį 18 metų ir išbuvę bent 2 metus LSS nariais.

5. Kandidatais į renkamuosius LSS narius gali būti siūlomi: sulaukę 21 metų amžiaus ir turį bent paskautininko/ės laipsnį. (Į LSS Vyriausios Vadovybės organus).

6. Dėl pašto kaltės, LSS rinkimų kvieslys vėlavo ir todėl nebuvo progos jo anksčiau paskelbti „Europos Lietuvyje".

Balandžio 21-22 dienomis Bradforde vykusioje skautų ir skaučių sueigoje dalyvavę skautininkai ir skautininkės savo posėdyje į Rajono vado pareigas kandidatais pasiūlė s. E. Šovą ir (be atsiklausimo) s. Vl. Gedmintą.

7. Rajono sueigoje išrinktieji kandidatai, raštiškus sutikimus LSS Prezidiumo pirmininkui pristato iki birželio 1 d.

Kviečiame visus brolius-seses aktyviai dalyvauti 1991-93 m. kadencijai LSS vadovybės rinkimuose. Nustatytu laiku registruotis, kandidatuoti ir balsuoti. LSS skautiškus įsipareigojimus atlikime sąžiningai.

Budėkime! *LSS Tarybos Pirmija*

LONDONE

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA ATVYKO KUN. A. SVARINSKAS

Balandžio 2 d. kunigas Alfonsas Svarinskas iš Pietų Amerikos atvyko į Londoną ir apsistojo Londono lietuvių parapijos klebonijoje.

Kun. A. Svarinskas susipažinęs su Londono miesto įžymybėmis: Šv. Pauliaus katedra ir komercijos centru, balandžio 3 d. susitiko su Britanijos savaitraščio „The Universe" redakcijos darbuotojais. Šis pasimatymas buvo publikuotas kitos dienos „The Univese" numeryje.

Balandžio 4 d. jis buvo pakviestas į Kestono kolegiją, kuri nuodugniai seka Rytų Europos ir Sovietų Sąjungos religinį gyvenimą ir yra žinoma visame pasaulyje. Čia jį pasitiko kanauninkas Michael Bordeaux ir kiti kolegijos direktoriai bei tarnautojai. Kun. A. Svarinkas dalyvavo kolegijos direktorių posėdyje, sukalbėjęs atidaromąją maldą jis posėdžio dalyviams padarė platų pranešimą apie įvykius Lietuvoje. Po posėdžio pokalbis toliau buvo tęsiamas prie užkandžių stalo. Kun. A. Svarinskas buvo pakviestas rugpjūčio mėn. dalyvauti Harrogate įvyksiančioje tarptautinėje konferencijoje. Grįžtant iš kolegijos buvo apžiūrėta Westminsterio katedra ir apsilankyta Lietuvių Namuose bei „EL" redakcijoje.

Balandžio 5 d. kun. A. Svarinskas ilgiau kalbėjosi su katalikų savaitraščio „Catholic Herald" redakcijos atstovu. Šio savaitraščio Velykiniame numeryje buvo aprašytas pasimatymas ir pokalbis. Tą pačią dieną su Joana Danilavičiene jis lankėsi Lietuvos pasiuntinybėje ir susipažino su Lietuvos Atstovu Vincu Balicku ir Ponia.

Balandžio 7 d. kun. A. Svarinskas dalyvavo Pabaltiečių jaunimo suruoštoje demonstracijoje prieš sovietų grasinimus Lietuvai ir ta proga turėjo trumpus pokalbius apie įvykius Lietuvoje su BBC bei ITN naujienų korespondentais.

Sekmadienį, balandžio 8 d., kun. A. Svarinskas atnašavo iškilmingas Palmių-Verbų sekmadienio šv. Mišias Londono lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčioje. Vėliau jis pietavo su lenkų Generaliniu delegatu D. Britanijoje ir Valijoje Rt. Rev. Msgr. Karol Zielinski, Devonia Rd. lenkų parapijos centre.

Kitą dieną jis aplankė Westminster Abbey, Parlamento rūmus, Tower of London ir būsimajame Londono miesto centre „Docklands".

Balandžio 10 d. kun. A. Svarinskas pasimatė su Rytų Londono vyskupu Vietor Guazzelli, kurio paprašė, kad per Anglijos ir Valijos vyskupų konferenciją paskelbtų Maldos Dieną už Lietuvą. Taip pat jis susitiko su ukrainiečių katalikų vyskupu Michael Kuchmiaack D.D. ir apžiūrėjo ukrainiečių katedrą.

Didįjį Ketvirtadienį kun. A. Svarinskas dalyvavo Westminsterio katedros šv. Mišiose, kurias bendrai atnašavo kardinolas Hume OSB, 6 vyskupai ir apie 300 kunigų. Po pamaldų jis susitiko su kardinolu Hume ir paprašė jo, kad būtų paskelbta Maldos Diena už Lietuvą. Taip pat jis susitiko su Amnesty International tarptautinio sekretoriato atstovais ir papasakojo jiems apie politinius kalinius sovietų griežto režimo lageriuose. Vakare Šv. Kazimiero bažnyčioje atlaikė Didžiojo Ketvirtadienio pamaldas.

Po Didžiojo Penktadienio pamaldų, kun. A. Svarinskas prie bažnyčios esančioje Londono lietuvių parapijos svetainėje susitiko su Londono lietuviais.

Balandžio 14 d. susitiko su Londono dienraščio „The Independent" korespondentu Andrew Brown. Pirmadienio laidoje „The Independent" publikavo pasikalbėjimą su kun. A. Svarinsku ir atspausdino kun. A. Svarinsko Londono lietuvių bažnyčioje nuotrauką.

Velykų sekmadienį, kun. A. Svarinskas aukojo Iškilmingas šv. Mišias ir pasakė paskutinį pamokslą. Po to vakare išskrido atgal į Müncheną.

Marijonų kongregacijos vadovybė, balandžio 8 d., Londono lietuvių parapijos klebono padėjėju paskyrė kun. Ričardą Repšį. Kun. R. Repšys yra 40 metų amžiaus ir prieš metus atvykęs iš Lietuvos į JAV.

VOKIETIJOJE

LIETUVOS TRISPALVĖ LIUBECKO ROTUŠĖJE

Šių metų kovo 2 d. Liubeckeo rotušėje, Klaipėdos ir Liubecko miestų burmistrai Alfonsas Žalys ir Michael Bouteiler pasirašė draugiško bendradarbiavimo sutartį, joje numatė artimai bendradarbiauti sprendžiant abiejų Baltijos uostamiesčių gyventojų reikalus.

Vokiečių delegacijos nariai dėkingi Klaipėdos miesto valdybai už leidimą atkurti ir pastatyti 1945 metais dingusį „Ännchen von Tharau" paminklą miesto dramos teatro aikštėje, kaip simbolį tautų draugystei, grožiui ir gerumui.

Lietuvių delegacija viešėjo Liubecke vieną savaitę, lankėsi miesto pramonės įmonėse, Travemündės uoste, istoriniuose-kultūriniuose pastatuose. Pritarė „Joint-venture" firmų įsteigimui Klaipėdoje.

Šiandien dar nežinia ar pavyks atnaujinti pasitarimus dėl keltlaivių linijos Klaipėda-Liubeckas atidarymo. Atrodo, kad „Europos lietuvyje" pakartotinai minėtos politinės reikšmės kliūtys iki šiol galioja.

E. Z.

33-JI DERBY LOTERIJA

Grąžindami loterijos bilietus, Lietuvos Katalikų Bažnyčiai aukojo: V. Šližienė 10.00 sv., P.B. Voveriai 5.00 sv.

Derby loterijos bilietai yra platinami visose lietuviškose kolonijose.

Londone bilietų platinimu Lietuvių Namuose, Parapijos svetainėje ir Sporto ir socialiniame klube rūpinasi Vl. Velička. Lietuvių Sodyboje loterijos bilietus platina Milda Zokienė.

LONDONO LIETUVIŲ ŠV. KAZIMIERO KLUBO METINIS SUSIRINKIMAS

Balandžio 7 d., Parapijos svetainėje, įvyko Londono lietuvių Šv. Kazimiero parapijos metinis susirinkimas. Kadangi tą pačią dieną vyko demonstracija prieš Sovietų Sąjungą, kurioje dalyvavo ir klubo nariai, susirinkimas nebuvo gausus.

Susirinkimui pirmininkavo Justinas Černis, sekretoriavo S. Kasparas. Metinį klubo veiklos pranešimą padarė S. Kasparas, kuris pareiškė, kad klubas yra plačiai žinomas. Į jį daugelis lietuvių kreipiasi iš Lietuvos, Olandijos, Prancūzijos ieškodami artimųjų ir prašydami iškvietimų atvykti į Londoną. Taip pat daugelis prašo suteikti informacijų apie įvykius Lietuvoje. Be šių darbų buvo renkamos aukos Europos Skautų Rajono stovyklai (skautų vadovybė lyg bijodami klubo vardo, paminėjo, jog *klubas* prisidėjo...) ir Vorutos ansamblio nariams, kurie negalėjo į Angliją atvykti. Buvo gražiai paminėtas Varpo Metų užbaigimas, kurį suruošė klubo kultūrininkai ir visuomenininkai. Klubo baro kainos nepakeltos nuo 1988.II.22 d. kainų. Padėkojo klubo barmanui V. Milvydui ir talkininkams: V. Puidokienei, V. Piščikui; klubo valdybos nariams: Z. Grupiljonienei, B. Černienei, F. Senkuvienei, H. Piščikienei, kurios be kitų klubo valdybos pareigų, visiems paruošia maisto užkandžių. Bet didžiausia padėka tenka, jis sakė, šio lietuviškiausio klubo nariams, kurie šį klubą išlaiko šiandien.

Už 1989.II.1 — 1990.I.31 laikotarpį klubas turėjo 7898 sv. pajamų, o išlaidų — 6396 sv., socialiniams ir kultūriniams reikalams išleista 745 sv. Klubo pelnas 1501 sv., o klubo turtas 1990.I 31 yra 14019 sv.

Klubo valdyba perrinkta aklamacijos būdu: S. Kasparas — pirmininkas, Z. Mockus — kasininkas, F. Senkuvienė susirinkimo pakviesta ir toliau eiti klubo sekretorės pareigas. (pagal klubų įstatymus klubo sekretoriai nerenkami). Kiti klubo valdybos nariai: B. Černienė, Z. Grupiljonienė, H. Piščikienė, M. Šemetienė. Klubo auditoriaus pareigoms M. Šemeta. Baro valdybon: V. Piščikas, V. Puidokienė, V. Velička.

Klubo susirinkimas nutarė, kad nuo 1991.I.1 visi klubo nariai mokės 1 sv. nario mokestį. Rudenį surengti klubo narių vakarienę.

S.K.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

TEL.: 071-727 2470 TELEX: 261947 SOS G FAX: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 18 svarų;

Užsienyje — 22 svarai (Vokietijoje 70 DM) oro paštu.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS— KADA—KUR?

Gegužės mėn. — DBLS „Gimtinė" folklorinis ansamblis ir „Lietuva" tautinių šokių grupė vyksta į Lietuvą dalyvauti folklorinių ansamblių šventėje „Skamba, skamba kanklės".

Gegužės 20-24 — VII-tas Lietuvos gydytojų suvažiavimas. Kreiptis: LGS sekretoriatas, P.O. Box 1011, 233007 Kaunas, Lietuva, USSR.

Birželio 5-29 — Kopenhagoje įvyks Žmogaus teisių konferencija. (EL. nr. 24-2059, 3 psl.).

Birželio 30 — Vasaros atostogų pradžia Vasario 16-je gimnazijoje, Hüttelfelde.

Liepos 22 — rugpjūčio 5 — Lietuvių vaikų vasaros stovykla Romuvoje, Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Liepos 28 — rugpjūčio 4 — 41-ji tradicinė skautų stovykla Lietuvių Sodyboje.

Rugpjūčio 5-12 — XXXVII Europos lietuvių studijų savaitė Einsiedelne, Šveicarijoje.

Rugsėjo 3 — Mokslo metų pradžia Vasario 16-je gimnazijoje, Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Spalio 12-14 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir suvažiavimas Romuvoje, V. Vokietijoje.

Spalio 20 — Boltono lietuvių metiniai šokiai Ukrainiečių Klube, 99 Castle St. Bolton.

Spalio 26-28 — Vokietijos Lietuvių Bendruomenės darbuotojų suvažiavimas.

TAUTINĖS PARAMOS FONDUI

C. Navickas paaukojo 50.00 sv. Dėkojame.

TPF Valdyba

AUKOS TAUTOS FONDUI

DBLS Sodybos skyrius surinko aukų 50.00 sv.

Nuoširdžiai dėkoja.

TFA D. Britanijoje

IŠVYKA LIETUVIŲ SODYBON

Gegužės 27 d. vykstame į Sodybą. Užsirašyti galima: Lietuvių Namuose pas Vl. Veličką, o Parapijos svetainėje — pas S. Kasparą. Užsirašant sumokami kelionpinigiai 5.50 sv. asmeniui.

Nuo lietuvių bažnyčios išvažiuojama 8.30 val., o nuo Lietuvių Namų — 9.00 val. punktualiai.

PAMALDOS

Bradforde — gegužės 6 d., 12.30 val.

Nottinghame — gegužės 6 d., Motinos Dieną, 11.15 val., Židinyje. Šv. Mišios už gyvas ir mirusias motinas.

Stoke-on-Trent — gegužės 6 d., 14.30 val., Šv. Vulstane.

Eccles — gegužės 13 d., 12.15 val.

Nottinghame — gegužės 13 d., 11.15 val. Židinyje.

Mansfielde — gegužės 13 d., 17 val., Šv. Pilype, 3 Chesterfield Rd., South.

Nottinghame — gegužės 20 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — gegužės 20 d., 14 val., Bridge Gate.

Manchesteryje — gegužės 27 d., 12.30 val.

BRADFORDE

MOTINOS DIENA

Minėjimas įvyks gegužės 6 d., Vyties klube, 15.30 val.

Programoje P. Aleknavičienės paskaita. Meninę programos dalį atliks „Rūta" iš Nottinghamo.

Po minėjimo arbatėlė. Prašome visus skaitlingai dalyvauti.

Klubo valdyba

MANČESTERYJE

MOTINOS MINĖJIMAS

Gegužės 5 d., šeštadienį, 18 val. skautai ir MLS klubas ruošia Motinos Dienos minėjimą.

Paskaitą skaitys H. Vaineikis. Bus meninė dalis. Po minėjimo motinoms bus arbatėlė.

Prašome visus atvykti į minėjimą ir prisiminti mirusias ir tebesančias motinas.

Rengėjai

NOTTINGHAME

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Šių metų gegužės 5 dieną ruošiamas Motinos dienos minėjimas.

Paskaitą skaitys Rita Woodward, meninę programą atliks „Duetas Rūta". Po programos arbatėlė.

Kviečiame mielas mamas ir visus tautiečius dalyvauti.

Adresas: Latvių klubas, 1 A Standhill Rd., Carlton Hill, Nottingham.

Renginio pradžia 6 val. 30 min. v.v.

Moterų draugijos valdyba

DERBYJE

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Gegužės 13 d., sekmadienį, DBLS-gos Derby skyrius ruošia Motinos Dienos minėjimą.

Minėjimas įvyks ukrainiečių klubo patalpose, 27 Charnwood Street, Derby, 14 val.

Po minėjimo bus skyriaus narių, akcininkų bei visų tų, kurie įdomaujasi lietuviška veikla, susirinkimas.

Susirinkime bus padarytas pranešimas iš DBLS suvažiavimo Londone ir aptariami įvairūs einamieji reikalai.

Visi vietiniai bei apylinkės tautiečiai ir jų svečiai yra maloniai kviečiami į minėjimą ir į susirinkimą gausiai atsilankyti.

Skyriaus valdyba

REIKALINGAS DARBININKAS

Lietuvių Sodybai reikalingas darbininkas, kuris sugebėtų atlikti eilinius namo ir laukų priežiūros darbus. Tiktų subrendusio amžiaus asmuo. Tartis su Sodybos vedėja, M. Zokiene, Headley Park, Near Bordon, Hants GU 35 8TE. Tel: 04203 2810

Taip pat norėtume pirkti akordeoną. Pranešti tuo pačiu adresu.

NUO KOVO 11 IKI DABAR

Video juostose yra užfiksuoti visi istoriniai įvykiai, kurie vyko nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo iki dabar. Faktai sudėti į dvi kasetes po dvi valandas, tekstai įgarsinti lietuviška muzika. Vienos kasetės kaina 14.99 sv. plius 1.50 p.p. Norintieji įsigyti prašom kreiptis šiuo adresu: P. Bulaitis, 40 Connaught ave, North Chinford, London E4 7AA

LONDONO LIETUVIŲ MAIRONIO MOKYKLA

Balandžio 5 d. Londone Lietuvių namuose įvyko Maironio mokyklos mokytojų posėdis. Jam pirmininkavo Živilė Šlekytė-Stanton. Posėdyje buvo svarstomi einamieji reikalai. Mokytojai pasidžiaugė gerokai išaugusiu mokinių skaičiumi. Ta proga buvo išreikšti padėkos žodžiai visiems mokyklos rėmėjams. Tai Algiui Klimui pagaminusiam iš savo medžiagų spintą ir padovanotą mokyklai. Joy ir John Millar ir aukotojams už Sodyboje surinktas aukas — 45 svarus, kunigui Juozui Sakevičiui ir Vidai Gasperienei finansiškai parėmusius mokyklą Kalėdų eglutės proga.

Posėdyje buvo pažymėta, kad padaugėjo ne tik mokinių, bet ir mokytojų skaičius. Viena mokytoja atvyko iš Vilniaus. Ilgiau buvo diskutuota patalpų problema, tačiau talkininkaujant CV ir Lietuvių namų administracijai, ir šis klausimas buvo lengvai išspręstas.

Šią vasarą Maironio mokykla baigs trečiuosius mokslo metus. Vidurinėse vaikų klasėse jau nebenaudojama angliškų „ramsčių" — pamokos vyksta tik lietuvių kalba. Kad kyla mokyklos lygis, galite įsitikinti atvykę į Lietuvių namus. Nepamirškite užeiti į salę ir pažiūrėti į mokyklos skelbimų lentoj iškabintus namų ir klasės darbus bei įvairius kitus pranešimus, ten pat pamatysite ir dvi juodas, naujas lentas. Trečiąjį trimestrą mokykla numato tradicinę metinę išvyką į Sodybą. Mokykla laukia dialogo su tautiečiais „Europos Lietuvyje".

Elena Gaputytė

BOLTONE

VELYKŲ POBŪVIS

Antrąją Velykų dieną boltoniškiai susirinko kartus atšvęsti švenčių. Po kan. V. Kamaičio atlaikytų Velykinių mišių lietuviai su savo šeimomis susirinko į ukrainiečių klubą pabendrauti ir pasivaišinti. Gėlėmis papuošti ir gardžiais valgiais apkrauti stalai visiems sužadino apetitą. Kan. V. Kamaitis pasakė trumpą šventinę kalbą, ragino ir toliau glaudžiai bendradarbiauti ir pagyrė šeimininkes už skanius patiekalus. Baltoniškių pirmininkas H. Vaineikis padėkojo kanauninkui už apsilankymą Boltone, šeimininkės už valgius.

Boltono šeimininkėms O. Eidukienei, S. Keturakienei, M. Pauliukonienei, F. Silius ir E. Stanionis (iš Eccles) norėtųsi širdingai padėkoti.

Velykos Boltone buvo tikrai šauniai atšvęstos, nes visi gražiai praleidome laiką.

PABALTIEČIŲ VEIKLA

Balandžio 22 dieną Boltono latvių klube įvyko vietinio Baltijos Tautų Komiteto posėdis. Video juostelė „Baltijos kelias" (The Baltic Way) buvo parodyta gausiam susirinkusių latvių būreliui.

Komitetas svarstė kaip sudominti anglus Lietuvos ir kitų dviejų Baltijos respublikų padėtimi. Buvo nutarta siųsti britų užsienio reikalų ministrui ir vietiniams parlamentarams pašto korteles su specialiu tekstu. Komiteto sekretorius buvo įpareigotas pasidomėti ar Šiaurės Anglijos pabaltiečiai norėtų dalyvauti demontracijose Londone, paruošti plakatus.

Po posėdžio latvių šeimininkės visus pavaišino sumuštiniais, pyragaičiais ir kavute.

BUTAS PARYŽIUJE

Miesto centre išnuomojamas vieno miegamo butas. Kaina 300 sv. mėnesiui.

Kreiptis telefonu: Auksė — 01-792 9245

DBLS-gos Derby Skyriaus Valdybos nariui Jonui Valantinui mirus, jo žmoną Lottę, dukrą Janet ir brolį Aleksą giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Skyriaus valdyba ir nariai

Mūsų mielam draugui A.A. Jonui Valantinui mirus, jo žmonai Lotti, dukrai Janet ir dukrytei Debie reiškiame giliausią užuojautą.

A.M.W. Tirevičiai

MANČESTERYJE

VELYKOS KLUBE

Velykų pirmą dieną, tuoj po lietuviškų pamaldų St. Chads bažnyčioje, MLK Bendrija surengė ML klube bendrus pietus, nes tą dieną kan. V. Kamaitis sulaukė 65 metų amžiaus ir 38 metų kunigystės. Dalyvavo 46 žmonės.

Pietų pobūvį atidarė ir pravedė MLK Bendrijos sekretorius A. Podvoiskis. Pietų maistą, kurį paruošė šeimininkės B. Kupstienė ir K. Subačienė, palaimino kan. V. Kamaitis.

Pobūvio metu jubiliatą pasveikino ir gero kloties tolimesniame gyvenime palinkėjo Bendrijos sekr. A. Podvoiskis ir įteikė visų pasirašytą sveikinimo kortelę. Visi jam sugiedojo Ilgiausių metų ir išgėrė tostą už jo sveikatą. Dar jubiliatą sveikino Boltono lietuvių vardu H. Vaineikis ir Ramovėnų pirmininkas K. Murauskas.

Kan. K. Kamaitis atsakė į kalbas ir padėkojo už jo garbei surengtus pietus ir šeimininkėms. Po to perpjovė jubiliejinį tortą, kuriuo buvo pavaišinti visi.

Papietavus buvo šauniai padainuota ir pabendrauta su šešiais svečiais iš Lietuvos.

Šios sukakties proga, visi nuoširdžiai sveikiname kan. V. Kamaitį ir linkime ilgo amžiaus, geros sveikatos, gausios Dievo palaimos ir palaimingos sėkmės patoraciniame darbe.

Vakare įvyko gražiausių velykinių margučių varžybos, kurias pravedė klubo vicepirmininkas H. Vaineikis. Pirmą premiją laimėjo O. Virbickaitė, antrą — L. Šulinskienė (svečias iš Lietuvos) ir trečią — J. Šnelius. Laimėjusius sveikiname.

A. P-kis

DERBYJE

SUSITIKO SU PARLAMENTARAIS

Po Sąjungos suvažiavimo, išklausę DBLS Centro Valdybos pranešimų, Derby skyriaus valdyba aplankė „Derby Evening Telegraph" laikraščio redakciją ir pranešė jiems apie dabartinę padėtį Lietuvoje ir išeivijos siekius. Derby skyriaus valdyba paliko redakcijai daug lietuviškos medžiagos anglų kalba apie padėtį Lietuvoje, išeivijoje esančias organizacijas bei jų veiklą ir prašė redakcijos pritarimo. Taip pat Derby skyriaus valdyba ir nariai aukštiems anglų valdžios pareigūnams rašė laiškus, ragindami paremti atsikuriančią Lietuvą.

Derbyje vykusio „European Freedom Council" susirinkime, be Britų parlamentarų ir ukrainiečių atstovų dalyvavo R. Popikienė, A. Tirevičius ir J. Maslauskas. Susirinkimas pritarė sumanymui Britų ministerei pirmininkei Derbyshires (apylinkės) vardu pasiųsti laišką, prašant paremti atsikūrusią Lietuvos valstybę. Vėliau R. Popikienė pakalbėjo susirinkime dalyvavusios South Derbyshire atstovės Britų parlamente Edwinos Currie, kas atsitiko su Lietuvos auksu, kuris darbiečių partijos valdymo metu buvo atiduotas Sovietų Sąjungai. Edwina Currie į šį klausimą atkreipė ypatingą dėmesį.

Sekantis „European Freedom Council" posėdis įvyks gegužės mėn. Jame taip pat dalyvaus lietuviai.

J.M.

WOLVERHAMPTONE

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Gegužės 12 dieną, 18 val., Ukrainiečių klube, 35 Merridale Street West, Wolverhampton, ruošiamas Motinos Dienos minėjimas.

Maloniai prašome vietinius ir iš tolimesnių apylinkių gausiai dalyvauti.

Skyriaus valdyba

PAIEŠKOJIMAS

Žinantieji apie J. Čerkesą (Cherkesas), gyvenusį pietiniame Londone, Adelaide Avenue, prašomi pranešti: K. Jackūnaitei, 20 Taplow House, Swanfield St., London E2.

NAUJAS „EL" REDAKCIJOS IR SĄJUNGOS FAXO NUMERIS 071-221 6164

NAUJAS „EL" REDAKCIJOS IR LIETUVIŲ NAMŲ TEL. NR. 071-727 2470

PASAULYJE

Įkaitų paleidimo kaina

Už suteikta pagalbą išlaisvinant amerikietį professorių Robert Polhill, vieną iš daugelio įkaitų, prezidentas Bushas padėkojo Sirijos prezidentui. Vakaruose manoma, kad arabai už likusius įkaitus norėtų atgauti Izraelio kalėjimuose laikomus arabus. Ypač yra garsus ir paslaptingas Izraelio Khiam kalėjimas pietų Libane, kuris oficialiai esąs Pietų Libano Armijos (SLA) žinioje. Jame, sakoma, labai žiauriose sąlygose yra likomi 325 arabai. Jeigu Amerika įtaigotų Izraelį ir šie kaliniai būtų paleisti, tai spėjama, kad likę amerikiečių, anglų ir belgų įkaitai irgi būtų paleisti, kadangi į juos laikančias arabų religines grupes Sirija ir Iranas turi didelę įtaką.

Surado daugiau karo nusikaltėlių

Simon Wiesenthal Centro narys Izraelyje Efraim Zuroff pranešė, kad jis Britų vyriausybei pristatė dar septynių įtariamų karo nusikaltimais asmenų pavardes, dabar gyvenančių Britanijoje ir kilusių iš Lietuvos ir Lenkijos. Tas žinias jis esą gavęs iš Leibel Kunichowsky, kuris jas surinko 1945-49 m. laikotarpyje ir perdavęs Yad Vashem Holokausto organizacijai.

E. Zuroff sako, kad jis dar turi 223 asmenų pavardes, kurie yra įtariami dalyvavę 200.000 žydų nužudyme ir kurie gyvena Amerikoje, Vakarų Vokietijoje ir Australijoje.

Landsbergis ir Mandela

Apie juos rašo Londono dienraščio „The Daily Telegraph" bendradarbis Peter Simple. Jis aprašo Mandelos atvykimo proga jo garbei suruoštą „Pop" koncertą Londone. Kai tas isteriškas ir triukšmingas koncertas vyko pasitinkant marksistinių pažiūrų atstovą iš tolimos Pietų Afrikos, tuo pačiu metu, daug arčiau esantis prezidentas Gorbačiovas įteikė brutualų ultimatumą Lietuvai. Ar nebūtų tiksliau, Peter Simple klausia, nuo Pietų Afrikos įvykių dėmesį atkreipti į daug arčiau esančias Pabaltijo valstybes. Ir suruošti civilizuotos Europos muzikos koncertą prezidentui Landsbergiui, kuris yra tos pačios Europos kaip ir Anglija narys. „Ar tai yra tik visiškai beviltis sapnas", klausia Peter Simple?

Lietuva be draugų

Nežiūrint gražiausių atsiliepimų apie Lietuvą pasaulinėje spaudoje, ne viena valstybė, išskyrus Latviją ir Estiją, nepakėlė piršto, kad Lietuvai padėtų, ją užtartų, kada Gorbačiovas įsakęs atšaukti nepriklausomybės paskelbimą paskelbė ekonominę blokadą. Dar blogiau. Visi Lietuvai pataria su Maskva tartis, lyg ji to nenorėtų ir moraliai remia Maskvą, tuo pasmerkdami Lietuvos vyriausybę ir jos žmones. Gorbačiovo įsakymu raudonarmiečiai jėga užėmė Lietuvos valstybės teritorijoje esančius pastatus, užblokavo sienas ir uostus, kad nebūtų įvežamos į Lietuvą prekės, išvarė užsienio korespondentus ir atsisako tartis su Lietuvos atstovais. Taip kaip dėl karinės jėgos „nenaudojimo" Lietuvoje, Gorbačiovas Vakarams aiškina, kaip jis gali blokuoti „savo kraštą", kurio nuo Sovietų Sąjungos neskiria „jokios sienos".

Nuo pat nepriklausomybės paskelbimo Lietuvos prezidentas ir Respublikos parlamentas Sovietam pranešė, kad jie yra psiryžę tartis dėl visų reikalų, išskyrus nepriklausomybės.

JAV prezidentas Bushas, pirma žadėjęs, jeigu Gorbačiovas nesiliaus spaudęs Lietuvą, pritaikyti tam tikras (lengvas) prekybines sankcijas Sovietų Sąjungai, nuo to vėliau atsisakė, sakydamas, kad nenorįs pakenkti Gorbačiovui. Amerika taip pat atidėjo Lietuvos Respublikos Ministrės pirmininkės apsilankymą Amerikoje iki po Busho-Gorbačiovo susitikimo.

Sovietų Sąjungos miestų Leningradas, Maskva, Lvovas ir kiti, kur komunistai pralaimėjo rinkimus, savivaldybės pasisiūlė Lietuvai pristatyti alyvą ir dujas mainais už Lietuvos maisto produktus, kaip mėsą ir pieną.

Vienijasi Vokietijos

Nelaukdama karo meto sąjungininkų susitarimo dėl Vokietijos susivienijimo, nuo liepos 2 d. visoje Vokietijoje bus įvesta viena valiuta, keitimo kursas dar iki šiol nėra nustatytas. Taip pat abiejų Vokietijų kancleriai buvo susitikę ir aptarė Vokietijos susivienijimo klausimus.

Izraelis — be vyriausybės?

Darbo partijos vadas Šimon Peres vienu metu jau buvo tikras, kad jis galės sudaryti naują vyriausybę, kai religinių partijų atstovai žadėjo balsuoti už Darbo partiją. Atrodo, kad tie religinių grupių atstovai persigalvojo ir grįžo į Likud partijos bloką. Prezidentas Herzogas vėl pakvietė Likud partijos vadą Jitčak Šamir, kuris dabar laikinai eina premjero pareigas, sudaryti naują vyriausybę.